

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2CdoR/5/2025
Identifikačné číslo spisu:	3822203992
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:3822203992.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Jozefa Zlochu, vo veci starostlivosti súdu o maloletú J. O., narodenú A., zast. Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, dieťa rodičov: matky Z. H., narodenej A., C., zast. advokátom JUDr. Lukášom Mackom, PhD., Slavošovce, Čierna Lehota 276 a otca M. O., narodeného A., T., zast. advokátkou JUDr. Janou Šálkovou ml., Žarnovica, Bystrická 101, v konaní o úpravu práv a povinností rodičov k maloletému dieťaťu, vedenej na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 18P/49/2022, o dovolaní matky proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. novembra 2024 sp. zn. 13CoP/209/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 28. júna 2024 č. k. 18P/49/2022-892 výrokom I. maloletú J. O., nar. A. zveril obom rodičom do striedavej osobnej starostlivosti a striedavú osobnú starostlivosť upravil spôsobom uvedeným vo výroku I. svojho rozhodnutia; výrokom II. návrh matky na zverenie maloletej do jej osobnej starostlivosti, určenie výživného a úpravu styku zamietol; výrokom III. návrh otca na zverenie maloletej do jeho osobnej starostlivosti, určenie výživného a úpravu styku zamietol; výrokom IV. vymedzil, že obaja rodičia sú oprávnení maloleté dieťa zastupovať a spravovať jeho majetok. V bežných veciach môže každý z rodičov konať samostatne podľa toho, u ktorého z rodičov je práve maloletá v osobnej starostlivosti; výrokom V. vyživovaciu povinnosť počas trvania striedavej osobnej starostlivosti o maloleté dieťa neurčil; výrokom VI. každého z rodičov zaviazal v čase, keď bude maloletá v jeho starostlivosti, raz za týždeň informovať druhého rodiča telefonicky alebo mailom o zdravotnom stave maloletej, ako aj o ďalších podstatných alebo mimoriadnych veciach týkajúcich sa maloletej. Každý z rodičov je povinný v čase, keď bude maloletá v jeho starostlivosti, bezodkladne telefonicky informovať druhého rodiča o

všetkých mimoriadnych alebo závažných skutočnostiach týkajúcich sa maloletej (napr. ochorenie, úraz, dopravná nehoda a pod.). V prípade vycestovania rodiča s maloletou do cudziny, resp. na dovolenku do zahraničia sa na tomto rodiča vopred vzájomne dohodnú, pričom vycestovanie nie je podmienené súhlasom druhého rodiča; výrokom VII. účastníkom konania nepriznal právo na náhradu trov konania; výrokom VIII. priznal štátu nárok na náhradu trov konania voči matke a otcovi maloletého dieťaťa v rozsahu voči každému z rodičov po 50 %; výrokom IX. a X. každého z rodičov zaviazal zvlášť zaplatiť na účet okresného súdu trovy štátu vo výške 919,69 eur, a to v lehote 60 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

1.1. Pri rozhodovaní vo veci vychádzal okresný súd z ustanovenia § 24 ods. 3 Zákona o rodine, keď z vykonaného dokazovania mal preukázané, že zverenie maloletej do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov je v záujme maloletého dieťaťa. Matka, aj otec sú plnohodnotnými rodičmi, ktorým prislúchajú rovnaké práva a povinnosti, a preto by sa mali rovnocenne podieľať na výchove a formovaní dieťaťa, a tým ovplyvňovať jeho ďalší život, vývoj osobnosti, chápanie hodnôt, morálku a pod. V konaní podľa názoru súdu prvej inštancie bolo preukázané, že maloletá má pozitívne citové väzby k obidvom rodičom. Zo znaleckého posudku síce vyplynulo, že maloletá má bližšiu citovú väzbu k matke a vzájomný vzťah rodičov je výrazne narušený, ale tieto okolnosti súd prvej inštancie vyhodnotil vo vzájomnej súvislosti s ostatnými vykonanými dôkazmi.

1.2. Okresný súd prihliadol najmä na skutočnosť, že aktuálne viac ako pol roka bola už medzi účastníkmi realizovaná forma striedavej osobnej starostlivosti, ku ktorej sa aj samotný znalec v znaleckom posudku vyjadril, že dieťa túto formu znášalo. Je zrejmé, že od podania návrhu vo veci samej, t. j. od 26. októbra 2022 bola maloletá v režime striedavej osobnej starostlivosti tri dni u matky a tri dni u otca, následne v režime sedem dní u matky a sedem dní u otca do rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne. Potom od 13. júna 2023 do 2. decembra 2023 v režime deväť dní u matky a päť dní u otca až do rozhodnutia Krajského súdu v Žiline, ktorý v uznesení sp. zn. 15CoP/123/2023 zo 14. novembra 2023 odôvodnil striedavú osobnú starostlivosť tým, že obidvaja rodičia majú vytvorené podmienky na starostlivosť o maloleté dieťa, ktoré mal osvedčené aj zo šetrenia pomerov kolíznym opatrovníkom. Takouto úpravou osobnej starostlivosti sa bude minimalizovať ďalšia traumatizácia maloletej prebiehajúcim konaním o výkon rodičovských práv a povinností k maloletej a vzájomné konflikty medzi rodičmi.

1.3. V situácii, keď i matka viackrát menila bydlisko s maloletou dcérou, je podľa názoru súdu prvej inštancie v záujme maloletej striedavá starostlivosť obidvoch rodičov. Znaleckým dokazovaním bolo preukázané, že obidvaja rodičia aktuálne dokážu maloletej vytvoriť zázemie a dokážu sa o ňu postarať, hoci rodičovské zručnosti sú kvalitnejšie u matky. Aj keď striedavá osobná starostlivosť predpokladá zo strany rodičov predovšetkým toleranciu, spoločnú vôľu a schopnosť komunikovať spolu, súd nesmie na spôsob tejto výchovy rezignovať už vtedy, keď jeden z rodičov s týmto spôsobom výchovy pro forma nesúhlasí. Nesúhlas matky so striedavou osobnou starostlivosťou môže byť relevantný len v prípade, ak je založený na dôvodoch, ktoré sú spôsobilé intenzívnym spôsobom negatívne zasahovať do záujmu dieťaťa. Ani chýbajúca kvalifikovaná komunikácia medzi rodičmi nesmie byť prekážkou zavedenia striedavej osobnej starostlivosti o dieťa.

1.4. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania súd vychádzal z ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku zák. č. 161/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CMP“).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) na odvolanie matky rozsudkom z 27. novembra 2024 č. k. 13CoP/209/2024-977 potvrdil rozsudok okresného súdu (prvý výrok) ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“); žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (druhý výrok).

2.1. Odvolací súd v odôvodnení konštatoval správnosť postupu súdu prvej inštancie, keď potom, čo zistil, že rodičia sa nevedia dohodnúť na úprave práv a povinností k maloletej dcére, rozhodoval o úprave výkonu rodičovských práv a povinností. V tomto smere vykonal vo veci i dostatočné dokazovanie a vyvodil z neho správny záver, keď maloletú zveril do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov. Odvolací súd pokiaľ išlo o skutkové zistenia, vyhodnotenie rozhodujúcich skutočností a právne posúdenie veci sa v tomto smere v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie (strana 22 - 27 odôvodnenia, § 387 ods. 2 CSP).

2.2. Ďalej uviedol, že tak, ako to správne konštatoval i súd prvej inštancie v odôvodnení svojho

rozsudku, pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností je povinnosťou súdu v prvom rade prihliadať na záujem maloletého dieťaťa, ktoré sa bez vlastnej viny ocitlo v konfliktnnej situácii medzi rodičmi. Model striedavej osobnej starostlivosti možno vo všeobecnosti považovať za model starostlivosti, ktorý je v záujme maloletého dieťaťa, lebo práve tento model rešpektuje právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov s tým, že je zároveň rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávného osobného styku s obidvomi rodičmi. Aj keď striedavá osobná starostlivosť predpokladá zo strany rodičov predovšetkým toleranciu, spoločnú vôľu a schopnosť spolu komunikovať, súd nesmie na spôsob tejto výchovy rezignovať ani vtedy, keď jeden z rodičov s týmto spôsobom výchovy nesúhlasí, na ktorú skutočnosť súd prvej inštancie pri rozhodovaní správne prihliadol a následne i správne vyhodnotil všetky rozhodujúce skutočnosti pri rozhodovaní o zverení maloletej J. do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov.

2.3. Matka v priebehu celého konania poukazovala na nevhodné správanie zo strany otca, ktoré nepriaznivým spôsobom vplýva na výchovu maloletej, ako aj na závery znaleckého posudku, z ktorého vyplynulo, že maloletá síce znáša existujúcu striedavú starostlivosť, ale nepriaznivo na ňu vplývajú konflikty rodičov pri odovzdávaní a preberaní dieťaťa. Na druhej strane i za tejto situácie, keď žiadala dieťa zveriť do výlučnej osobnej starostlivosti, navrhovala upraviť styk otca v rozšírenom rozsahu (každý párny týždeň od štvrtka od 17:00 hod. do nedele do 17:00 hod.) v súlade so závermi znaleckého dokazovania. Už z tejto skutočnosti je zjavné, že je v možnostiach a schopnostiach otca zabezpečiť maloletej súvislú starostlivosť tak, ako to opätovne správne konštatoval i súd prvej inštancie. Bez povšimnutia nemožno ponechať ani vyjadrenie samotnej maloletej pred kolíznym opatrovníkom dňa 31. júla 2024, podľa ktorého je rada u obidvoch rodičov a je jej takto dobre. Zhoršená komunikácia rodičov pri odovzdávaní maloletej sama osebe nemôže byť dôvodom na odmietnutie striedavej osobnej starostlivosti, lebo je povinnosťou obidvoch rodičov dieťa na odovzdanie pripraviť tak, ako je tomu i pri realizácii prípadného styku rodiča, ktorému dieťa nebolo zverené do výchovy. Z vykonaného dokazovania pred súdom prvej inštancie je zjavné, že striedavá osobná starostlivosť sa realizuje na základe vykonateľných rozhodnutí súdu bez vážnejších problémov a najmä nemá nepriaznivý vplyv na vývoj samotnej maloletej, a preto odvolací súd tak, ako je to i vyššie uvedené, stotožniac sa s dôvodmi súdu prvej inštancie, napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie, ktorým maloletú zveril do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov, ako vecne správny potvrdil.

2.4. Po zverení maloletej J. do striedavej osobnej starostlivosti súd prvej inštancie postupoval správne i v tom, keď upravil rozsah osobnej starostlivosti počas prázdnin a sviatkov tak, aby maloletá mohla tráviť voľný čas primerane s obidvoma rodičmi a zároveň uložil rodičom vzájomnú informačnú povinnosť o podstatných veciach v čase, keď majú dieťa vo svojej starostlivosti. Bolo v záujme obidvoch rodičov upraviť rozsah výkonu ich rodičovských práv a povinností, a preto súd prvej inštancie postupoval správne i pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov štátu, keď uložil obidvom nahradiť trovy štátu v rozsahu 50 % a zároveň žiadnemu z účastníkov navzájom náhradu trov prvoinštančného konania nepriznal.

2.5. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 52 CMP s použitím ustanovenia § 396 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala matka maloletej (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnila poukazom na § 420 písm. f) CSP.

3.1. Dovolateľka v dovolaní uviedla, že odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu je nedostatočné, neudržateľné a zmätočné, rozporné, nepresvedčivé, vedúce až k nepreskúmateľnosti. Pri posudzovaní dovolania odvolací súd jednoznačne vec nedostatočne posúdil a svoje rozhodnutie založil na arbitrárnych dôvodoch, pričom uvedený napadnutý rozsudok považuje dovolateľka za arbitrárny.

3.2. Dovolateľka svojím odvolaním voči rozsudku okresného súdu namietala nevhodné rozhodnutie súdu o zverení maloletej do striedavej starostlivosti oboch rodičov. Poukázala na to, že počas celého konania otec maloletej konal v rozpore so záujmami maloletej. Poukázala na vykonané dokazovanie, najmä dva znalecké posudky z detského centra, opakované vyjadrenia kolízneho opatrovníka, Znalecký posudok č. 17/23/8 v znení Dodatku č. 1 spracovaný PhDr. Šorlovou. Zároveň v dovolaní poukázala na konanie otca, ktorý maloletú niekoľkokrát bez súhlasu matky počas súdneho konania zobral do zahraničia bez platného cestovného pasu, ako aj poukázala na nekonzistentnosť záverov súdu prvej inštancie v otázke prístupu otca k výchove maloletej. Aj napriek rozsiahlemu dokazovaniu, ktoré preukázalo správnosť skutkových tvrdení matky o vhodnosti zverenia maloletej do jej osobnej starostlivosti sa odvolací súd

nezaoberal žiadnymi z vyššie vytknutých dôvodov v odvolaní, ktoré podala a vec posúdil arbitrárne.

3.3. Obsah napadnutého rozsudku krajského súdu tvorí na strane 1 až 4 iba opis doposiaľ vykonaného skutkového stavu, pričom zarážajúcim je fakt, že odvolací súd pri posúdení veci nepracoval vôbec s vykonanými dôkazmi. V opise vykonaného dokazovania absentuje skutočnosť, že v konaní boli vykonané dva znalecké posudky z detského centra, opakované vyjadrenia kolízneho opatrovníka, Znalecký posudok č. 17/23/8 zo 14. decembra 2023 v znení Dodatku č. 1 spracovaného PhDr. Šorlovou č. l. 632, č. l. 738. Zároveň je opomenutá skutočnosť, že bolo predložené vyjadrenie psychológa z 9. marca 2023 D. Q. U., č. l. 334, vyjadrenie k posudku kolíznym opatrovníkom č. l. 638b, rozhodnutie Okresného úradu Prievidza z 30. januára 2024 na č. l. 689, ako aj správa kolízneho opatrovníka z 20. júna 2024 na č. l. 822.

3.4. Posudzujúc závery odvolacieho súdu nie je jasné, z akých dôkazov odvolací súd pri posúdení veci vychádzal. Je možné predpokladať, že vzhľadom na odôvodnenie napadnutého rozsudku pracoval iba s vyjadrením matky a otca.

3.5. Svoje odôvodnenie odvolací súd založil v bode 12., 13., 14. a 15., ktoré sú popisné a nachádzajú sa na strane 5 a 6 napadnutého rozsudku. Z vyššie uvedených bodov sa vôbec nedá určiť, z akých skutkových tvrdení a dôkazov vychádzal a ako dospel k záverom, ktoré ho viedli k potvrdeniu rozsudku Okresného súdu Prievidza sp. zn. 18P/49/2022 z 28. júna 2024.

3.6. V bode 12. uvádza odvolací súd iba všeobecné závery o potrebe striedavej starostlivosti bez prepojenia na samotné konanie pred súdom prvej inštancie a v bode 13. uvádza, že ani zhoršená komunikácia medzi otcom a matkou nie je dôvodom na to, aby nemohla byť maloletá zverená do striedavej starostlivosti oboch rodičov. V bode 14. a 15. už iba uviedol ako sa vysporiadal s ostatnými výrokmi závislými na výroku I. rozsudku Okresného súdu Prievidza, sp. zn. 18P/49/2022 z 28. júna 2024 a ako rozhodol o trovách konania.

3.7. Dovolaiteľka ďalej namietala nedostatky v procesnom postupe napadnutého rozsudku, v jeho časti týkajúcej sa nepreskúmania dokazovania ohľadne osobného profilu otca maloletej J., ako aj znaleckého dokazovania a vyjadrení ohľadne modelu striedavej starostlivosti, čo by pri dôslednom uvážení a procesnom postupe odvolacieho súdu mohlo viesť k zmene rozhodnutia v tom zmysle, že odvolací súd by zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a vrátil vec na nové rozhodnutie, ad eventum zmenil rozsudok prvej inštancie tak, že maloletú J. O. by zveril do výlučnej starostlivosti matky tak, ako to pôvodne žiadala matka.

3.8. Okrem toho, že odvolací súd neprihliadal na tvrdenia matky v jej odvolaní z 22. júla 2024, možno konštatovať, že neodstránil ani rozpory v tvrdeniach súdu prvej inštancie, ktoré súd prvej inštancie nastolil v odôvodnení rozsudku (z 28. júna 2024), kde na strane 26 súd prvej inštancie konštatuje, že výchovné a rodičovské postoje sú kvalitnejšie u matky.

3.9. Na strane 24 rozsudku, ktorý bol predmetom odvolacieho prieskumu súd prvej inštancie opätovne v prospech matky uviedol fakt, že je to práve otec, ktorý sa prejavuje nedôverčivo, a že odovzdávanie zo strany otca bolo sprevádzané aj vyhrotenými reakciami, ktoré viedli až k uloženiu pokarhania, o čom svedčí rozhodnutie Okresného úradu Prievidza, č. l. 689. Aj z uvedeného vyplýva povaha otca a záujmy otca, ktoré sú v jasnom rozpore so záujmami maloletej J..

3.10. Odvolací súd v napadnutom rozsudku nezdôvodnil ani tú skutočnosť, prečo videl ako správne závery súdu prvej inštancie o zverení maloletej do striedavej starostlivosti, ak súd prvej inštancie sám u otca konštatoval problémy v realizácii styku s maloletou, ktorý môže pôsobiť na maloletú patogénne.

3.11. V rámci odvolania matka namietala, že súd prvej inštancie sa nedostatočne vysporiadal so závermi znaleckého posudku č. 17/23/8 zo 14. decembra 2023 v znení Dodatku č. 1 spracovaného PhDr. Šorlovou č. l. 632, č. l. 738, pričom odvolací súd na uvedené tvrdenia vôbec nereflektoval. K tvrdeniam znalkyne však odvolací súd v napadnutom rozsudku nijako nereflektoval, a to aj napriek tomu, že ich matka v odvolaní uviedla. Zároveň v spise sa nachádza aj správa od obvodnej lekárky maloletej J. O., ktorá sa takisto vyjadrila, že vzhľadom na stav maloletej nie je vhodné zverenie do striedavej starostlivosti a zároveň vyjadrila postoj, že nie je vhodné, aby maloletá navštevovala dve materské školy. Vo svojom vyjadrení navrhla, aby maloletá bola zverená do výlučnej starostlivosti matky.

3.12. Tvrdenia matky o tom, že v tomto štádiu konania je vhodnejšie zveriť maloletú do jej osobnej starostlivosti potvrdil aj kolízny opatrovník, ktorý priamo na pojednávaní pred súdom dňa 28. júna 2024 uviedol, že z vykonaného dokazovania aktuálne je úrad toho názoru, že nebude v rozpore MD, aby bola zverená do osobnej starostlivosti matky a s otcom určený styk. Obdobné závery boli zachytené aj v

správe kolízneho opatrovníka z 20. júna 2024 na č. l. 822, na čo odvolací súd pri posúdení odvolania matky nijako v napadnutom rozsudku nereflektoval.

3.13. V uvedenom prípade považuje dovolateľka postup odvolacieho súdu za nesprávny, keď bez hlbšieho skúmania a vzájomných súvislostí odmietol spravodlivé rozhodnutie, ktoré je založené na neudržateľných záveroch zhrnutých veľmi všeobecne v bodoch 13. až 15. napadnutého rozsudku bez akéhokoľvek hlbšieho posúdenia.

3.14. Dovolateľka navrhla, aby najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu spolu s rozsudkom okresného súdu v zmysle § 449 ods. 2 CSP a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3.15. Dovolateľka zároveň navrhla odklad vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu podľa § 444 ods. 1 CSP spolu s odôvodnením.

4. Kolízny opatrovník v písomnom vyjadrení k dovolaniu matky maloletej uviedol, že zotráva na svojich písomných a ústnych vyjadreniach prezentovaných v rámci konania na súde, že nebude v rozpore so záujmami maloletej jej zverenie do osobnej starostlivosti matky s rozšíreným stykom otca s dcérou. Kolízny opatrovník vníma riziko striedavej osobnej starostlivosti v zníženej schopnosti efektívnej komunikácie u rodičov a v oslabenej rodičovskej kooperácii.

5. Otec maloletej v písomnom vyjadrení k dovolaniu matky maloletej uviedol, že poukazuje a zotráva na svojich písomných podaniach urobených v priebehu celého konania od roku 2022 doteraz, ako aj na svojich výpovediach a navrhuje, aby bolo dovolanie matky dovolacím súdom ako nedôvodné zamietnuté.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019, 9Cdo/72/2020, 9Cdo/184/2020).

7. Konania vo veciach starostlivosti súdu o maloletých sa od 1. júla 2016 riadia ustanoveniami Civilného mimosporového poriadku. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. CMP v ustanoveniach § 76 a § 77, obsahujúcich niektoré ustanovenia o dovolaní, „neustanovuje inak“, ak ide o prípustnosť dovolania v tejto veci; prípustnosť dovolania dovolateľky bolo preto potrebné posudzovať podľa ustanovení CSP.

8. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) účastník konania, v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba zamietnuť.

9. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 CSP (prípustnosť dovolania pre vady zmätočnosti) a § 421 CSP (prípustnosť dovolania pre riešenie právnej otázky).

10. V danom prípade dovolateľka vyvodzovala prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

12. Dovolateľka zmätočnosťnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP opierala o nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, považovala ho za neudržateľné, zmätočné, rozporné, nepresvedčivé a arbitrárne. Tiež namietala nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, vady dokazovania, jeho hodnotenia a zistenia skutočného stavu veci.

13. Pokiaľ dovolateľka vytýkala nedostatky v procese obstarávania skutkových podkladov pre

rozhodnutie, mala výhrady voči dokazovaniu, jeho hodnoteniu a zistenému skutočnému stavu veci, dovolací súd pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutočného (skutkového) stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutočného (skutkového) stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci dovolací súd nezistil.

13.1. Dovolací súd zdôrazňuje, že jedným zo základných atribútov rozhodovania v ktoromkoľvek štádiu súdneho konania (sporového aj nesporného) je, že pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia (§ 217 ods. 1 prvá veta CSP). Ku dňu vyhlásenia rozsudku musí byť ustálený jeho skutkový, aj právny základ, existujúci v danom čase. Prípadné zmeny tohto stavu, ktoré ešte nenastali, nemôžu spätne (napr. v dovolacom konaní) meniť pohľad na správnosť rozsudku v čase jeho vyhlásenia. Výnimkou nie je ani rozhodnutie súdu o výkone rodičovských práv a povinností, pri ktorom však hmotnoprávna úprava umožňuje zmenu rozsudku v prípade podstatnej zmeny okolností, z ktorých pôvodné rozhodnutie vychádzalo. Dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutočného stavu veci v konaní v o veciach starostlivosti súdu o maloletých.

14. Z obsahu dovolania vyplýva, že dovolateľka odvodzuje nedostatky v dokazovaní a zistení skutočného stavu odvolacím súdom od toho, že podľa jej názoru odvolací súd pri posúdení veci nepracoval vôbec s vykonanými dôkazmi, v odôvodnení absentujú dôkazy, ktoré v konaní boli vykonané (viď vyššie bod 3.3. tohto rozhodnutia), nie je jasné z akých dôkazov odvolací súd pri posúdení veci vychádzal.

15. K predmetnej námietke dovolateľky dovolací súd zdôrazňuje, že v posudzovanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP, v tomto rozsahu sa aj stotožnil s vykonaným dokazovaním, skutkovými zisteniami, právnym záverom a odôvodnením odvolaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Treba mať na pamäti, že prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu.

15.1. V zmysle CMP odvolací súd pritom dokazovanie zopakuje alebo doplní, (len) ak to pre zistenie skutočného stavu veci považuje za nevyhnutné (§ 68 CMP). O tom, či je potrebné vo veci zopakovať alebo doplniť dokazovanie, rozhoduje odvolací súd. V danom prípade ale odvolací súd nezhliadol potrebu doplniť vo veci dokazovanie, pretože dospel k záveru, že súd prvej inštancie v prejednávanej veci zistil skutočný stav v dostatočnom rozsahu, na základe toho dospel k správny skutkovým zisteniam a tieto aj správne právne posúdil. Jeho postup tak nie je v rozpore so zákonom (odvolací súd nemal dôvod dokazovanie zopakovať alebo doplniť, § 68 CMP a contrario), preto týmto postupom odvolacieho súdu nemohlo dôjsť k porušeniu práva dovolateľky na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

15.2. Z odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu vyplýva, ktoré dôkazy súd prvej inštancie nevykonával (pozri bod 11. a 24. odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie), ktoré vykonával (pozri bod 4. odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie) a ako ich vyhodnotil, aj to ako vec právne posúdil. Preto ak sa odvolací súd v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP s rozhodnutím okresného súdu stotožnil po skutkovej, aj právnej stránke a zároveň nepovažoval za potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie v zmysle § 68 CMP, je zrejme z akých dôkazov vychádzal pri svojom rozhodnutí, a že sa týmito dôkazmi

zaoberal, zároveň je zrejmé, že ak odvolací súd výslovne neuviedol opätovne v odôvodnení svojho rozhodnutia všetky dôkazy, z ktorých vychádzal súd prvej inštancie (nekopíroval bod 4. rozhodnutia okresného súdu), s čím sa odvolací súd stotožnil, tým nezasiahol a ani zasiahnuť nemohol do práva dovolateľky na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

16. Podľa názoru dovolacieho súdu doposiaľ vykonané dokazovanie dostatočne odôvodňuje závery prijaté súdmi nižšej inštancie (odvolacím súdom v spojení so súdom prvej inštancie). Dovolací súd v hodnotení dôkazov súdmi nižšej inštancie nezistil pochybenie, ktoré by bolo v extrémnom rozpore s obsahom spisu. Iba takéto pochybenie by mohlo totiž predstavovať zásah do práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“). Z odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie vyplýva, že zistený skutočný stav veci vyplynul z preukázaných relevantných skutkových okolností danej veci, ktoré boli náležite vyhodnotené v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov vyplývajúcou z § 191 CSP, jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti. V predmetnej veci dovolací súd nezistil v postupe súdov nižších inšancií pochybenia alebo vady v procese dokazovania a jeho hodnotenia predstavujúce porušenie práva matky na spravodlivý súdny proces.

16.1. Samotná skutočnosť, že dovolateľka sa nestotožňuje s dokazovaním a spôsobom vyhodnotenia vykonaných dôkazov, nemôže bez ďalšieho viesť k záveru, že v konaní došlo k vade uvedenej v § 420 písm. f) CSP, pretože do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhovaného spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 98/97).

16.2. Napokon dovolací súd pripomína, že nedostatočné zistenie skutočného stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (porovnaj sp. zn. 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) a nedospel k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

17. Pokiaľ dovolateľka v dovolaní vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP ďalej opierala o námietku nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu a jeho arbitrárnosti, k uvedenému dovolací súd uvádza, že a keď nepreskúmateľnosť rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia je takým nesprávnym procesným postupom, ktorý je spôsobilý znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že to má za následok porušenie práva na spravodlivý proces, v prejednávanej veci o taký prípad nešlo.

18. K arbitrárnosti ústavný súd vo viacerých svojich rozhodnutiach, napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 z 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať v dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Prítom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

19. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) aj z rozhodnutí ústavného súdu vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS

383/2006). Povinnosťou súdu je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 CSP, I. ÚS 243/2007), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254 - B, str. 49, § 30). Inými slovami judikatúra EŠLP nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

20. Aj najvyšší súd už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry EŠLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Porušením uvedeného práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane sporu (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

21. Aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd musí vysporiadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Právne závery odvolacieho súdu môžu byť dostatočne preskúmateľné len vtedy, ak odvolací súd po skutkovom vymedzení predmetu konania podá zrozumiteľný a jasný výklad, z ktorých ustanovení zákona alebo iného právneho predpisu vychádzal, ako ich interpretoval a prečo pod tieto ustanovenia podriadil, prípadne nepodriadil zistený skutkový stav. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

22. Dovolací súd vo väzbe na body 18. až 21. tohto rozhodnutia uvádza, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležite, či nepresvedčivo neodôvodnil, a že pri rozhodovaní nezohľadnil záujem maloletej a odvoláciu argumentáciu matky maloletej, resp. odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti (nepreskúmateľnosti) v zmysle § 420 písm. f) CSP. Podľa názoru dovolacieho súdu odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nevybočuje z limitov spravodlivého procesu, je logické a primerané. Odvolací súd svoje závery odôvodnil úvahami, ktoré sú zrozumiteľné, konzistentné a spätne preskúmateľné. Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu obsahuje náležitosti v zmysle § 393 ods. 2 CSP a zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Argumentácia odvolacieho súdu je koherentná a jeho rozhodnutie je konzistentné, logické a presvedčivé, premisy v ňom zvolené, aj závery, ku ktorým na ich základe odvolací súd dospel, sú prijateľné pre právnickú, aj laickú verejnosť. Rozsudok odvolacieho súdu nemožno považovať za neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Dovolateľka v dovolaní neuvádza relevantné skutočnosti, ktoré by neboli v konaní pred súdmi nižšej inštancie zistené a vyhodnotené.

23. Pokiaľ dovolateľka namietala nedostatok odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, keď poukazovala, že rozhodnutie okresného súdu je vnútorne rozporné a odvolací súd sa nevysporiadal s jej odvolacími námietkami, dovolací súd uvádza, že v posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad

pre dovolateľkou uvádzané námietky. V posudzovanej veci ako už bolo uvedené odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 a 2 CSP a v tomto rozsahu sa aj stotožnil s odôvodnením odvolaním napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie. Uvedené znamená určujúcu spätosť a organickú (kompletizujúcu) jednotu rozhodnutia odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozhodnutím rozsudku súdu prvej inštancie. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva matky na spravodlivý proces. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania matky maloletej (dovolateľky), zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov účastníkov konania, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie považoval za vecne správne. K čomu na zdôraznenie jeho správnosti dopĺňa aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami matky. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (body 7. až 15.), ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie (body 13. až 28.) v kompletizujúcej jednote, nevyplyva nedostatočné odôvodnenie, ani nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

23.1. Osobitne pokiaľ dovolateľka poukazovala na nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu ohľadom vnútornej rozpornosti záverov súdu prvej inštancie (viď vyššie body 3.8. až 3.10. tohto rozhodnutia) v súvislosti s rodičovskými zručnosťami matky na jednej strane a na druhej strane zručnosťami/schopnosťami otca, dovolací súd osobitne akcentuje nasledovné závery rozsudku okresného súdu: Znaleckým dokazovaním bolo preukázané, že obaja rodičia aktuálne dokážu maloletej vytvoriť zázemie a dokážu sa o maloletú postarať, hoci rodičovské zručnosti sú kvalitnejšie u matky a výchovné postoje zdravšie u matky. Obaja rodičia ale dokážu pre dieťa vytvoriť bezpečné a stabilné prostredie. Dokazovaním bolo preukázané, že obaja rodičia majú spôsobilosť vychovávať dieťa a obaja majú záujem o osobnú starostlivosť o dieťa. (...) Matka so striedavou osobnou starostlivosťou nesúhlasí preto, že maloletá podľa nej potrebuje jeden život, jeden domov, jednu škôlku, to by maloletá zvládala najlepšie. Pritom práve konaním matky dochádzalo doposiaľ k častým zmenám v živote maloletej. Zo správ oboch predškolských zariadení vyplýva, že maloletá je v poriadku, je komunikatívna, veselá, zapája sa do edukačnej činnosti, druží sa s rovesníkmi, a to v oboch predškolských zariadeniach. Čo do „nekomunikácie“ rodičov aktuálne je komunikácia rodičov nedostatočná (strany 26 až 27 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Z uvedeného podľa názoru odvolacieho súdu nevyplyva vnútorná rozpornosť, prípadne nekoherentnosť rozhodnutia okresného súdu, ktoré s rozhodnutím odvolacieho súdu tvorí jednotu a nevyplyva z nich, že by súdy pri rozhodovaní neprihliadali na záujem maloletej.

23.1.1. Okresný súd podrobne odôvodnil, prečo zveril maloletú do striedavej starostlivosti, napriek tomu, že medzi rodičmi nie je zhoda, napriek tomu, že znalec, či kolízny opatrovník sa vyjadrili, že je možné/vhodné zveriť maloletú do starostlivosti matky. V tejto súvislosti dovolací súd osobitne poukazuje na bod 28. odôvodnenia rozhodnutia okresného súdu, kde uviedol: Záverom súd zdôrazňuje s odkazom na priebeh tohto konania, ale aj závery znalkyne, ktorá uvádza, citácia: ... „vzájomný vzťah rodičov je výrazne narušený a táto disharmónia ovplyvňuje duševný a psychický vývin maloletej, ktorá situáciu vníma, z jej prejavu vidieť, že situácia je pre ňu nepríjemná a uhýba z nej. Nie je v jej záujme, aby sa táto atmosféra prehľbovala, či predlžovala“, že matka aj otec sú plnohodnotnými rodičmi, ktorým prislúchajú rovnaké práva a povinnosti, obaja by sa mali rovnocenne podieľať na výchove a formovaní dieťaťa, čím obaja rodičia ovplyvňujú ďalší život dieťaťa, vývoj jeho osobnosti, chápanie hodnôt a morálku. Medzi rodičmi a deťmi existujú určité vzťahy, prostredníctvom ktorých sa vytvárajú citové väzby, keď sú pozitívne, aj výchova smeruje k vybudovaniu pozitívnych vlastností u dieťaťa, v prípade negatívnych, dlhodobo narušených vzťahov o výchove rodičov sa hovoriť nedá. Ústava SR poskytuje rodičovstvu zákonnú ochranu (čl. 41 ods. 1 Ústavy SR), pri súčasnej garancii intenzívnejšej ochrany detí a mládeže (čl. 41 ods. 1 Ústavy SR). Ak rodičia nie sú schopní sa o úprave výkonu rodičovských práv a povinností dohodnúť v súlade s najlepším záujmom dieťaťa a nie sú schopní zvládnuť kultivovane komunikáciu o výchove dieťaťa, hľadať riešenia v jeho záujme, zatáhujú dieťa do svojich osobných konfliktov, vystavujú ho protichodným očakávaniam, môže takéto ich správanie negatívne pôsobiť na sebahodnotenie, rozvoj sebaúcty a psychický stav dieťaťa. Sú preto apeluje na oboch rodičov, aby hľadali riešenia vzniknutej situácie, kedy je dieťa nie z vlastnej vôle vystavené zásadnej zmene svojich doterajších pomerov, optikou záujmu svojho dieťaťa a boli mu dôstojným príkladom zvládania aj ťažších životných situácií vo vzájomnej úcte a elementárnej slušnosti (vrátane tej verbálne prejavovanej, kedy

otec tvrdí, že matka sa aj pred maloletou vyjadruje na jeho adresu vulgárne, a kedy znalkyňa zistila, že otec matku poučuje neprímeraným tónom, chvíľami až znevažuje jej starostlivosť o dieťa, používa ironický tón). Maloletá je vo veku, kedy vzájomné nastavenie svojich biologických rodičov veľmi citlivo vníma a emočný základ, ktorý si v tomto veku formuje, najmä na základe interakcií s okolitým svetom, ale predovšetkým s jeho najbližším okolím, ju ponesie ďalším životným obdobím len v takej kvalite, akú mu do života odovzdajú vo vzájomnej interakcii pre ňu najbližší, t. j. jej matka a jej otec.

23.1.2. Na uvedené odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu nadviazal aj odvolací súd v bode 12. odôvodnenia svojho rozhodnutia, keď konštatoval: (...) pri rozhodovaní o výkone rodičovských práv a povinností je povinnosťou súdu v prvom rade prihliadať na záujem maloletého dieťaťa, ktoré sa bez vlastnej viny ocitlo v konfliktnnej situácii medzi rodičmi. Model striedavej osobnej starostlivosti možno vo všeobecnosti považovať za model starostlivosti, ktorý je v záujme maloletého dieťaťa, lebo práve tento model rešpektuje právo dieťaťa na výchovu a starostlivosť zo strany obidvoch rodičov s tým, že je zároveň rešpektované právo dieťaťa na udržiavanie pravidelného, rovnocenného a rovnoprávného osobného styku s obidvomi rodičmi. Aj keď striedavá osobná starostlivosť predpokladá zo strany rodičov predovšetkým toleranciu, spoločnú vôľu a schopnosť spolu komunikovať, súd nesmie na spôsob tejto výchovy rezignovať ani vtedy, keď jeden z rodičov s týmto spôsobom výchovy nesúhlasí, na ktorú skutočnosť súd prvej inštancie pri rozhodovaní správne prihliadol a následne i správne vyhodnotil všetky rozhodujúce skutočnosti pri rozhodovaní o zverení maloletej J. do striedavej osobnej starostlivosti obidvoch rodičov.

23.1.3. V kontexte uvedeného dovolacie námietky matky maloletej, ktorými uvádza izolované (vytrhnuté) časti odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie, či vykonaných dôkazov, vyplývajúce v jej prospech a naopak v neprospech otca maloletej, pôsobia tak izolovane, jednostranne a nenáležite.

23.2. Nad rámec vyššie uvedeného dovolací súd akcentuje záujem maloletého dieťaťa, ktorý je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri posudzovaní, čo je najlepším záujmom maloletého dieťaťa, súd musí zohľadniť všetky relevantné skutočnosti a okolnosti tak, aby bolo zabezpečené morálne a materiálne blaho (dobro) dieťaťa a chránené jeho práva a oprávnené záujmy (porovnaj čl. 5 Zákona o rodine). Z uvedeného vyplýva, že pojem najlepší záujem dieťaťa je veľmi pružný a musí byť skúmaný individuálne, vždy v konkrétnej situácii, musí vychádzať zo zistených okolností a musí sa uskutočniť tak, aby sa v plnej miere rešpektovali ústavou a medzinárodnými dokumentmi zakotvené práva maloletého dieťaťa. V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že z pohľadu posudzovania najlepšieho záujmu dieťaťa je každé dieťa jedinečné. Rozhodujúcimi kritériami, ktoré majú byť použité pri posudzovaní najlepšieho záujmu dieťaťa, sú najmä osobný kontext, aktuálna situácia a potreba dieťaťa.

23.2.1. S ohľadom na to, že pri jednotlivých rozhodnutiach je potrebné posúdiť najlepší záujem dieťaťa vo svetle špecifických okolností situácie konkrétneho dieťaťa, pokiaľ v prejednávanej veci súdy v súlade so zákonom a v náležitom rozsahu vykonaného dokazovania a vyhodnotení všetkých okolností veci dospeli k záveru, že striedavá osobná starostlivosť je v najlepšom záujme dotknutej maloletej, tento ich záver nemôže byť preskúmaný podľa § 420 písm. f) CSP v rámci mimoriadneho opravného prostriedku, pretože dovolací súd nie je oprávnený preskúmať a prehodnocovať skutkové závery odvolacieho súdu z hľadiska ich správnosti a úplnosti (§ 442 CSP). O uvedenom svedčí aj kontext, v akom dovolateľka namietala nesprávne posúdenie, keď v súvisiacich častiach dovolania rozporovala práve preukázanie, že striedavá osobná starostlivosť rodičov nie je v záujme maloletej, čím implicitne vytýkala nedostatok skutkových podkladov pre súdmi vyvozený právny záver. Podľa dovolacieho súdu súdy nižšej inštancie postupom súladným so základnými princípmi civilného mimosporového konania náležite zistili skutočný stav veci (§ 35 CMP), pričom do odôvodnení napadnutých rozhodnutí dostatočne premietli svoje úvahy korešpondujúce s požiadavkou zohľadnenia najlepšieho záujmu dieťaťa ako skutočne popredného hľadiska pri svojom rozhodovaní, ako aj splnením ďalších predpokladov potrebných na rozhodnutie súdu o striedavej osobnej starostlivosti (pozri najmä stranu 23 a nasl. rozsudku súdu prvej inštancie).

24. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok.

Samotné odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované právo účastníka na spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 112/05, IV. ÚS 324/2011). Dovolací súd neakceptoval opodstatnenosť dôvodov, ktoré matka uvádzala v dovolaní o zmätočnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu, trpiaceho nedostatkom dostatočného odôvodnenia, pretože uvedené nezistil.

24.1. Pre úplnosť dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmätočnostnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci túto vadu zmätočnosti nezakladá (R 24/2017); tento právny záver považuje za ústavnoprávne akceptovateľný i ústavný súd (I. ÚS 61/2019).

25. Vychádzajúc z vyššie uvedeného dovolací súd uzavrel, že v postupe súdov nižších inštancií nezistil žiadne také procesné pochybenia, ktoré by znamenali porušenie práva dovolateľky na spravodlivý súdny proces. Dovolateľka neopodstatnene namietala zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu spočívajúcu v jeho nedostatočnom odôvodnení a arbitrárnosti v takej miere, že by došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP).

26. Zhrnúc vyššie uvedené dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie matky namietajúcej zmätočnosťnú vadu podľa § 420 písm. f) CSP je síce prípustné, ale nie je dôvodné, preto jej dovolanie zamietol (§ 448 CSP).

27. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania rozhodol najvyšší súd podľa § 453 ods. 3 CSP v spojení s § 52 CMP.

28. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.